

ТРИ ЦЕНТИ в З. А. Америка; П'ЯТ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — 4-0237. Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЮНІСТИ ГОТОВІ ДО САБОТАЖУ НА ВИПАДОК ЗУДАРУ З СОВЕТАМИ

Вашингтон, 30 червня. — Доїти, переведені представниками палати репрезентантів, виявили, що 14 робітничих юніїв, які оперують в окрузі Нью-Йорку, мають тисячі членів, готових почати саботаж, якщо б між Злученими Державами й совєтською Росією прийшло до удару. Оцю заяву склав перед робітничою підкомісією палати Луїс Бродо, віцепрезидент торговельної спілки Гімбел Бродерс. Він давав відповіді як свідок комісії у її досліджуванні комуністичної інфільтрації в юніях. Бродо не обмежився на само твердження, а назвав по імені дев'ять людей, які творять „солідне ядро лівого крила провідників“ у юніях, які об'єднують службовиків і робітників у департаментових крамницях в Нью-Йорку. Бродо каже, що в жадній більшій крамниці в Нью-Йорку страйк робітників не може обійтися без переміни на класову боротьбу впродовж 24 годин. Він признає, що головні уряди юніїв не є в руках большевиків, однак юніорські відділи опановані большевиками і вони видають накази не слухати головних урядів. Конгресмен Фред А. Гартлі, голова робітничої комісії, запевняє, що він не дозволяє переслухання до Нью-Йорку, коли б вийшло, що інші свідки мають важні вісті про цю справу.

ЗРАДНИКА З ЧАСІВ ВІЙНИ ЗАСУДИЛИ НА ДОСМЕРТНУ ТЮРМУ.

Бостон. — Роберт Г. Бест, 52-літній колишній американський журналіст, якого недавно судейська лава признала винуватим зради краю під час війни, дістав кару до смертної тюрми. Він має теж заплатити \$10,000 грошової кари. Бест походив з Соммер; у стейті Савт Каролайна, прожив більшу частину свого дорослого життя в Європі. Під час війни він став на службу нацистів, виголошував радієві промови проти Алянтів. У суді Бест оправдувався тим, що він є фанатик і бореться за правду. Він твердив, що він не був платним агентом нацистів, а діставав лише по \$200 місячно на ухилки. Він зголював відклик від присуду.

КРАСНИЙ ДЕНЬ СВОБОДИ 1-го ЛЮТОГО.

Вашингтон. — Президент Труман назначив день 1 лютого як Красний День Свободи. Він підписав резолюцію конгресу, яка домагається, щоб святкувати Тринадцату Поправку до Конституції, якою за президента Лянколна знесено невільництво в Злучених Державих 1 лютого 1865 р. Це свято буде в першу чергу святом нігров і при підписанні резолюції був присутній Елдер Мппо, президент Красових Святкування Поступу Колірових Людей в Америці.

ПОЛІТИЧНІ ПРОМОВИ ПО РАДІО ВІЛЬНІ ВІД ЦЕНЗУРИ.

Вашингтон. — Федеральна Комісія Комунікацій потвердила своє посереднє рішення, що радіостанції не мають права накладати цензури на політичні промови, виголошувані з їхніх висилень, хоч би ці промови містили проступний матеріал.

Америка не вступиться з Берліна — заявляє Маршал

Вашингтон, 30 червня. — Уряд Злучених Держав ще раз виразно заявив, що не вступиться з Берліна перед совєтською блокадою, яка „видигає основне питання поважної натури і з яким ми маємо надію розправитися негайно“. Оце становище Америки зясував секретар стейту Джордж К. Маршал у відповідь на продовження совєтської блокади в Берліні. „У міжчасі ми використаємо в якнайбільших розмірах нашу спроможність постачати харчові засоби повітряним транспортом для цивільного населення“ — сказав Маршал. На знак, що його слова не є сказані на вітер, уряд вислав нові транспортні літаки марки Бі-29 до Німеччини. Департамент стейту відмовився дати висвітлення на значення слів „основне питання поважної натури, з яким уряд надіється розправитися негайно“.

ЕКА ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПРОДАЖОМ ВОЄННИХ МАТЕРІАЛІВ СОВЕТАМ.

Вашингтон. — Пол Гофман, адміністратор Економічної Кооперації, остеріг, що Америка віддає допомогу з Програми Видужання Європи таким країнам, які відступлять які небудь воєнні матеріали Совєтам. Як приклад таких матеріалів Гофман згадав продаж Великобританії пружинних машин Совєтам. Він назвав такі машини „контрабандою“.

ВІСНЮЮТЬ СТАНОВИЩЕ ТІТА НАМІРОМ СОВЕТІВ АНЕКТУВАТИ БАЛКАН.

Вашингтон. — Горстка румунських дипломатів, які перебувають в Америці на вигнаннях, твердять, що Тіто відравав Югославію від Москви тому, що він передбачував наміри Советів анектувати Балканські країни під їхню кормигу. Дипломати кажуть, що Румунія вже давно була призначена Совєтам на анексію, як про це зрештою появилися були зведення при кількох нагодах. Тіто вивівся по слух Москві тому, що Югославія є найбільш націоналістичною країною із усіх балканських держав. Румунські дипломати є того переконання, що за Югославією підуть інші підсовєтські країни.

УРЯД БРИТАНІЇ ПЕРЕБРАВ КОНТРОЛЬ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ.

Лондон, 1. липня. — Сьогодні вночі в Британії увійшов в силу закон, що віддає в руки уряду контролю розвитку сільськогосподарства в цілій країні, не порушуючи самого права приватної власності. Закон матиме рішальне значення для розвитку сільськогосподарства в Британії.

ОСТАННІЙ ВІДДІЛ БРИТАНСЬКОГО ВІЙСЬКА ВИХІВ З ПАЛЕСТИНИ.

Гаїфа, Палестина, 1. липня. — Вчора з місцевого порту вихів останній відділ британського війська, закінчуючи евакуацію цієї країни на один місяць перед назначеним реченням. Сьогодні перший день, як в Палестині не повішає прапор Юнії Джека, від часу, як його там піднесено в дні 2-го листопада 1917 року.

ПУБЛИЧНА ПОЯВА ТІТА

ВЕРНУВСЯ З ОСТРОВА, ДЕ СКРИВАВСЯ ПЕРЕД „ТОВАРИШАМИ“.

Београд, 1. липня. — Югославський комуністичний диктатор, маршал Тіто, що став центральною особою в останній кризі комуністичного націоналізму, показався вчора публично в столиці Югославії, вернувшись з острова на Адриатичу, де перебував від половини червня, як розлам з Москвою вже був для нього очевидний. Загально вважалося, що Тіто перебуває в своїй літній оселі Блед на Словенії. Але він, знаючи добре методи і засоби пологоджування конфліктів між комуністами, вийшов таємно на острів на Адриатичу, де можна було легше поробити відповідні охоронні заходи.

Британія готова до війни

ІСТОРИЧНЕ РІШЕННЯ БРИТАНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ В СПРАВІ БЕРЛІНСЬКОЇ КРИЗИ.

Лондон, 1. липня. — Британський парламент солідарно і за виїмком одного тільки комуністичного представника виніс сьогодні історичне рішення, що Велика Британія радше заризикує війною, ніж мала б уступити Совєтському Союзові в теперішній політичній кризі в Берліні. Під цим оглядом представники урядової Лейбористської і опозиційної Консервативної партій солідарно піддержують уряд. Під час висвітлення цього рішення та дебат над ним в Палаті Громад були присутні всі члени уряду, як теж всі головні і відповідальні британські керівники, включно з воєнним прем'єром Вінстоном Черчилем. Амбасадор Злучених Держав і Франції пильно прислухувалися на радам. В зведенні стверджувалося, що під час дебат та після висвітлення рішення не було найменших познач будьякої воєнної гістерії, не мали прапори і не було реториків, що знає британців, здавав собі справу з історичної ваги цього рішення. Справу реферував міністер закордонних справ Бевин, підкреслюючи цілу серйозність встановленого совєтською блокадою положення в Берліні. Він, подібно як це зроблено теж з американського боку, ствердив велику і надсподівану спроможність постачання до Берліна харчів та інших продуктів повітряною дорогою і говорив: „Нас поінформовано, що уряд Злучених Держав Америки, подібно як і ми самі, вважає свою позицію в Берліні за оперту на виразному договорі і його задум залишитись в Берліні є незмінний“. Міністер Бевин одержав спонтанну аплодату після, як ствердив, що Британія і Америка не здадуть своїх позицій. Описав Бевин святочно заявив: „як що ми хочемо бути відверті самі зі собою, бо це є серйозна і впрочиста хвилина в цій Палаті, ми мусимо рахуватися з ризиком війни. Як важкий є цей ризик, альтернативна політика включає не тільки ризик, але майже певність війни“. На попередні натяки з Парижа про переговори в цій справі, Бевин заявив: „Ми були б готові обговорити справу на базі чотирьох великодержав, але тільки тоді, як всі останні труднощі в Берліні будуть повністю усунені“.

ЗАХІДНА АВІАЦІЯ СКРИПЛОЄ ПОСТАЧАННЯ ДО БЕРЛІНА.

Берлін, 1. липня. — Через „повітряний коридор“ авіаційний транспорт зберігає свою роль в постачанні до Берліна. Вчора вранці в Берліні тепер кожного дня летить безперервний ряд американських і британських транспортних літаків, що забезпечують харчами та іншими продуктами вже не тільки свої гарнізони, але й німецьке населення, після того, як Совети перервали сухопутний і водний транспорт до цього міста та самі здержали всяке постачання. Для повторного постачання Британія задумує використати всю свою транспортну повітряну флоту в Німеччині, в кількості понад 200 літаків, тоді як кількість американських літаків це число вже тепер на багато перевищує. До совєтських обіцянок на злагіднення облоги Берліна західні союзники не мають довіри. Навпаки, тут кружляють погослови, що Совети підготовляють труднощі і перешкоди теж для цього транспорту, що — згідно з останнім рішенням британського уряду — означало б війну.

ПЕРША СЕСІЯ НІМЕЦЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ВІДБУДЕТЬСЯ 1-го ВЕРЕСНЯ.

Франкфурт над Майном, 1. липня. — Американський, британський і французький військові губернатори Німеччини, після порозуміння зі своїми урядами, рішили вчора поінформувати прем'єрів 11 західно-німецьких країн, щоби вони поробили заходи для скликання першої сесії західно-німецької Конституційної Асамблеї в дні 1-го вересня. В цій справі сьогодні мають відбутися окремі наради з німецькими представниками.

МОНТГОМЕРІ ВІДВІДАЄ ФРАНЦІЮ.

Лондон, 1. липня. — Британське міністерство війни повідомило, що шеф імперіально-го генерального штабу, фільд-маршал вайкаунт Монтгомері, відвідає в дні 8-го липня Францію.

ТІТО ПЕРЕХОДИТЬ ДО НАСТУПУ

ПРОПОНУЄ СТОВРИТИ БАЛКАНСЬКИЙ БЛОК НА БАЗІ РІВНОСТІ.

Београд, Югославія, 1. липня. — Центральний Комітет комуністичної партії Югославії, після передвчорашнього відкинення звернення проти нього обвинувачень Москви і Комінформу, перейшов вчора сам до наступу та запропонував створити з Югославії, Болгарії та Албанії „балканський блок“ на базі рівності заінтересованих народів. Видвигнення цієї балканської союзу є вже не тільки оборонною югославських комуністів перед Москвою, але й виразним наступом, бо проти цієї думки Москва вже свого часу виразно виступила ще тоді, як з подібними плянами виступив болгарський комуністичний провідник Дімітров. Пропозицію балканського блоку видвигнув ЦК югославської комуністичної партії в новій партійній програмі, що її тепер розіслано до всіх низових партійних організацій для перегляду та підготовки дискусії на 5-ий конгрес цієї партії, заповіджений на 21-го липня. В програмі на тему балканської федерації дослідно пишеться: „Комуністична партія Югославії буде змагати за найтіснішу співпрацю з народними республіками Болгарії й Албанії та прагнати для створення передумов до об'єднання Болгарії, Албанії і Югославії на базі національної рівності“. В усіх точках програми повністю ігноруються партійну лінію і вимоги та останні закони Комінформу і югославських комуністів тут вже виступає цілком незалежно як комуністична партія своєї країни, покликуючись на загальну комуністичну теорію від Маркса до Сталіна, але називаючи комуністичну партію не може мати впливу на відносини між обома країнами. При цьому в редакційних коментарях стверджується, що Болгарія цілком не думас втручати в внутрішні справи Югославії, до яких вона зараховує теж останній конфлікт з Комінформом.

БОЛГАРИ ПІДПРЕМУЄ

Софія, Болгарія, 1. липня. — Болгарський комуністичний уряд заявив вчора, що „здорові основи наших стосунків з Югославією є неперушні“, а болгарська преса ще виразніше підкреслює, що „хвилева криза в югославській комуністичній партії не може мати впливу“ на відносини між обома країнами. При цьому в редакційних коментарях стверджується, що Болгарія цілком не думас втручати в внутрішні справи Югославії, до яких вона зараховує теж останній конфлікт з Комінформом.

„УРРА ТІТО!“ — КРИЧАТЬ ЧЕХИ.

Прага, 1. липня. — Вчора вулицями Праги демонстрували 2,000 югославів, що приїхали на спортивну імпрезу Сокильського зліту. Під час походу вони постійно підносили оклики „хай живе товариш Тіто“, а багато тисяч чеських глядачів, між ними багато воїнів, відповідали їм окликом „Урра Тіто“.

БОЛГАРИ ВЕЛИ КОМУНІСТИЧНОГО ПІЛОТА ТА ВТІКЛИ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Істамбул, Туреччина, 1. липня. — Вчора на місцевому аеродромі приземився нелегально болгарський літак і виявилось, що 20 болгарських подорожників вбили в повітря комуністичного пілота і зранили його помічника, а самі замість з Варни до Софії, заїхали до Туреччини.

ВИБОРИ У ФІНЛЯНДІЇ.

Гельсінкі, Фінляндія, 1. липня. — Сьогодні в цілій країні відбудуться вибори до однопалатного парламенту, що матимуть рішальне значення для дальшої долі цієї країни. Проведеною є за якими представниками висловляться фінці: за демократами західного стилю, чи „новими демократами“ зпід знаку серпа і молота.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA: SUBSCRIPTION RATES: One year \$7.00 Six months \$3.75 Three months \$2.00

Foreign and Jersey City Rates: One year \$10.00 Six months \$5.25 Three months \$2.75

Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement): One year \$2.50 Six months \$1.50

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-5852.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення реклами не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Большевицький Зевес сердиться

І сердитий же той большевицький Зевес — Сталін — комуністичному Олімпу — Кремлю. Його лють і сердіння ні меж, ні стриму не мають, як і немають їх його жорстокість та кровожадність. Власну жінку він колись трупом на місці положив, а трупами вбитих ним чоловіків, жінок і дітей можна б всі гірські провалля, або морські глибини виповнити. В самій тільки Україні і за один тільки тричі проклятий голодний 1933 рік біля шість мільйонів з його вини пішли землю грати, бо їм їх власний хліб відібрано. А скільки тих, що погинули протягом цілого його царювання по всіх усядах совєтської, «одної шостої частини світу»? Ім же справді ність числа.

В останньому большевицькому Зевес знову розсердився, та ще й як розсердився. На це вже не зверталося б більшої уваги, якщо б він розсердився на своїх безпосередніх рабів, бо на них він завжди сердиться. Цим разом його гнів впав на голову одному з його маленьких боженят, на Тіта в Югославії. І задріжало комуністичне царство від страшних грімів большевицького Зевеса на Тіта та його «соратників». Причина? «Дай мені чоловіка, а я вже знайду для нього карний закон» — характеризує відносини в Совецях один з колишніх Сталінових рабів, Михайло Романенко, згідно з повідомленням Н. Я. Таймсу. В тому то й ціла суть большевицького «вчення», що кожному людину вже з природи вважає «злочинцем» і кожний завжди повинен бути пригнотуваний, що від нього зажадають доказів, що він тим злочинцем не є.

Югославської Тітові закинуто цілий ряд злочинів, очевидно, не тих, що йому можна закинути. Бо ясно, що Москва не потягне його до відповідальності за всі безправ'я, яких він допустився над югославським народом, від вбивства провідника його визвольного руху Михайловича починаючи, а на поступове введення в країні большевицького рабства і терору кінчаючи. Йому закидається головне те, що він не добре служив московсько-большевицьким інтересам, що він не держить наказаного Кремлем кроку в довгому ряді запроханих, або обдурених, «сборателей земли русской», що він фальшує в дирижований Кремлем оркестр советських сателітів. А вже найбільшою провинною Тіта вважається, виходило б, те, що він не складає досить низьких чолобитень Зевесові на

Кремлі, але в додатку ще й сам в большевицький Олімп претреться.

Це є офіційна версія грімів-тучі в большевицькому царстві. Але за цим усім добагається ще найіронічніші можливості, бо кожний з досвіду історії знає, що за кожним большевицькою акцією, крім видного, мусить бути ще й якась скрита лайдацтво.

Загальна оцінка в світі на тему останнього виступу Сталіна і московських большевицьких рабів Тіта і югославських большевицьких зводиться до таких здогадів і міркувань:

1. Тіто справді поповнив «ересь» в обличчя московсько-большевицьких догматичних тез. Це цілком в межах можливостей, бо таку ересь в советському царстві кожний і завжди може поповнити теж цілком несвідомо, згідно там кожному можна таку ересь закинути.

2. Тіто виріс понад лінію, дозволену Москвою. Москва має під цим оглядом відповідну лінію: хто над неї чим-небудь: знанням, авторитетом, спосібностями, чи амбіціями піднісєть голову, або тільки чуба, тому його безпardonно стинається.

3. Тітові припала сумнівна честь бути першою жертвою неминучої ліквідації всіх тих, які в своїй наївності справді віряє в комунізм, а не в Сталіна. Відомо ж, що загарававши будьяку нову територію, большевики нищать на ній наперед правовірних комуністів. Москва стинає ім їхні дурні голови, бо вони, побачивши советську дійсність, перемінуються в найбільш запеклих ворогів і Советського Союзу і свого уявленого комунізму. Така доля між іншим, зустріла теж найбільш ревних членів комуністичної партії Західної України вже після першої її окупації Совецями.

4. Шумом-гуком та лайкою з Тітом Сталін намагається відвернути увагу світу від інших рішальних проблем в Советському Союзі, або використати Тіта тільки як жертвенного козла та звалити на нього всі внутрішні і закордонно-політичні невдачі і неуспіхи Советського Союзу після війни. Протягом цілих довгих років Кремль стріляв, вівш та на категоричні роботи запрошував мільйони «трояківців» і «контрреволюціонерів», які ані про троцькізм, ані про контрреволюцію зеленого поняття не мали, але коштом яких р'ятовано «революцію», яку згідно з «вченням» Леніна-Сталіна в кожній загрозі можна вряту-

Вигибаюча етнічна група

Вибірний рік дав притоку до застанови над зрівнянням щодо громадянських прав білих з білими в південних степах. У північних степах нема такого вирізювання білих людей перед чорними, тому цього питання тут у такому виді не видивають. Зате живе в північних степах ще інша група населення, яка в практиці не є повноправна під громадянським оглядом, а в деякій мірі навіть упосліджена. Ця другорядна група, колись свого роду етнографічна нація, господар цієї землі, — це звисні американські індіани.

Негайно після відкриття вати тільки «сто-тисячами на ліхтарні».

5. Ціла авантюра з Тітом є звичайною большевицькою провокацією, подібно, як це було з війською у Фінляндії. Тут допускаємо дві можливості: 1. Москва в цьому до краю напруженому міжнародному положенні намагається дати «капіталістичним плутократам» аргумент, що в Советському Союзі не все в порядку та надією, що Советський Союз з часом сам розвалиться заставити їх до дальших уступок в советсько-західному спорі і психологічно послабити їхню воєнно-оборонну готовість, або 2. Надіями легкої перемоги при допомозі внутрішньо-советських безпорядків спровокувати західних союзників до війни.

6. Ціла сталінсько-тітівська авантюра є хитро обдуманим трюком, щоб, проголосивши Тіта еретиком комунізму, ворогом Советського Союзу і симпатиком заходу, протаскати його такою контрабандою в ряди «прихильників» Заходу, здобути для нього симпатії і з ними деякі концесії (наприклад Триєст), чого не можна добитись іншими шляхами та взагалі використати його помостом для советської підірвної політики в рядах демократичних союзників.

Таких і подібних міркувань та здогадів світової публічної опії на цю тему можна б навести ще багато більше. Без огляду на це, яке з цих здогадів правдиве, на підставі самого тільки факту широкі, чи даваної люті кремльського Зевеса можна зробити два безсумнівні висновки:

1. Так, чи інакше, в Советському Союзі та його «сфері» таки справді не все в порядку і 2. Так, або інакше за останньою советською акцією мусить критися якась нова советське внутрішнє, або зовнішнє політичне лайдацтво.

Теж безсумнівним фактом є, що Сталін таки справді має чого сердитися.

Америку Колумбом в 1492 почалася винищуєча війна проти павів цієї землі, що їх помірко Колумб назвав індіанцями, яких з часом підо впливом англійської мови прозвано індіанами. Це були племена, що безпину між собою воювали й тому з часом стали жертвою завоювання білих людей, що приїхали з Європи. Після цілковитого їх обезсилення в теперішніх Злучених Державах індіани попали під опіку федерального уряду на такий лад, як попадають малолітні діти під владу батька або спеціального судового опікуна. В засаді індіани мають свободу й громадянські права, як кожна людина, однак ці права обмежені. Білі люди пізнають це обмеження в практиці, бо вони, наприклад, не можуть продавати індіанам алкогольних напійків. Проте індіани дістають горівку, так, як її діставали американці за часів прогрібції, але здалека гіршими наслідками для індіан. Горівка є одною з головних причин вимирання індіан.

Правна опіка над американськими індіанами полягає в тому, що уряд опікується резерваціями, тобто землями, на яких живуть індіани. Так само опікується уряд гірше, як і правно є власністю індіан. Ці гроші походять з доходів індіанських земель, як наприклад з комісового від продажу земного олію, що появляється в резерваціях. Часом вигарють індіани процес проти уряду, або проти білих за колишні землі, а тоді відшкодування за такі землі йдуть до каси індіанського племені, однак опікою уряду Злуч. Держав. З таких грошей індіани дістають освіту, медичну опіку й інші услуги, що їх постачає федеральний уряд. Коли взяти це під увагу, то така опіка не є татгарем, а радше маєток. Так теж гляділи на індіанську справу тоді, коли установляли закони в справі опіки над індіанами (від 1880 р.). Пересічний індіанець живе в резервації. Це звичайно, дуже бідні землі. Це не концентраційний табір, як дехто міг би думати, порівнюючи колишні відносини з теперішніми й живаючи термінологією, виконуваною під час війни. Ніхто з індіан, які живуть в резервації, не мусить там жити. Він може туди свобідно заходити й виходити на зарібки. Це є земля вільна від податків, вона є власністю індіанського племені, однак під опікою федерального уряду. Племена діставали землю від уряду у признанні їх прав, як первісних мешканців Америки.

Індіанські резервації існують у 26 стейтах. Усіх резер-

вацій є 220, з них деякі з дуже численним населенням. Про їх величину можна б судити з числа індіанського населення. На підставі обчислень Бюро Індіанських Справ при департаменті внутрішніх справ у Вашингтоні тепер живе в Злучених Державах 420,000 індіан, з них 395,000 на континентальній території, а решта в посіло-стях. Найбільше живе їх в Оклагомі (110,000), далі в Арізоні (56,000), Нью Мексико (44,000), в Савт Дакоті (31,000), в Каліфорнії (24,000), а напр. у Нью Йорку їх лише 9,000, а в Тексасі 3681.

Щодо прав, то вони мають майже всюдї громадянські права, включаючи й право голосування, за винятком Арізоні й Нью Мексика, де їм не признають навіть суспільного забезпечення. Однак це залежить від стейту, а не від федерального закону. Саме тепер ведеться процес в згаданих стейтах за признання їм права голосування.

Глядячи з цієї точки, можна сказати, що індіани це упівнелєвована група населення. Вони мають свої землі, мають навіть державну опіку, не мають обов'язку платити податків і т. п. Усе це є правда. Однак їх упослідженість полягає в нужденнім стані їхнього життя. За достовірними обрахунками пересічний індіанець заробляє чи дістає на життя лише \$34 річно. Навіть, коли йде про вартість услуг уряду для добра американських громадян, то пересічний видаєток на громадянина Злучених Держав вносить \$300 річно, а індіанця лише \$166 річно. Проти безпунного ограблення індіан з їхніх земель ведуться часті судові процеси, звичайно з некорисними для індіан результатами. Це спричиняє ще даліше зубожіння індіан.

Даліше нещастя індіан полягає в тому, що вони вмирають. За обчисленнями істориків на території теперішніх Злучених Держав було за часів Колумба 1,150,000 індіан, а тепер, як згадувало, їх є лише 420,000. Від часу Колумба минуло вже 450 літ і від тоді населення землі зросло кільканидцятькратно, а індіан тількикратно зменшилося.

Кільсь причиною вимирання індіан були безнастанні війни між індіанськими племенами, або між індіанами й білими. Тепер воєн уже нема, індіани живуть мирно, а проте вмирають. Останніми часами це вимирання припинено.

Найважлишою причиною занепаду є брак освіти. У вільній Америці нема вже місця для диких племен. Поодинокі індіани осягають вправді навіть наукові ступні, але масова освіта занедбана й це спричинює масовий занепад. Недостача розуміння гігієни і слабе відживлювання є головною причиною поширювання недуг і зменшування числа народин. Племенне відокремлення загоняє їх у цивілізаційне відокремлення, а це знову стає причиною почуття нижчости, відчуття, що вони не спосібні до викресення з себе вищих культурних цінностей. З цим теж приходиться і занепад вищих громадських ідеалів.

Під теперішню пору не брак заінтересування індіанськими справами збоку владних і конгресу. Однак, як довго не буде домагання поправки своєї долі, збоку самих індіан, так довго ніхто не дасть їм того, що їм як людям і як окремій етнічній групі належалося би.

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАЧАЄ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАКОМИХ.

БРАНКА В ЧАСІ МИРУ

Гітлер був першим, що заставив конгрес ухвалити побір рекрутів в часі, коли Америка не була в дійсній війні. Тоді говорилося тільки про «війну нервів». Сталін з тим другим, що змусив конгрес це повторити в часі, коли ще далі говоримо про «холодну війну».

Законопроект про Поборову Службу дістав 24 червня підпис президента Трумана і тим самим став обов'язуючим законом. Згідно з його вимогою зачнеться від 22 вересня бранка молодих людей у віці від 19—25 років, очевидно з різними винятками та полегшеннями, передбаченими законом. Вашколення триватиме 21 місяців.

Таким чином військова сила Злучених Держав збільшиться в мирному часі до 2,005,882 воєвків. Як до цього додамо більйони доларів, що їх ухвалив конгрес на зброння, тоді щойно добре зрозуміємо, що тут іде про справжнє воєнне потівля, хоч тільки для оборони.

Як знаємо, законопроект про Поборову Службу перейшов в конгресі при самому кінці нарад. Теж, знаємо, що цей законопроект дав притоку до дуже гарячих дебат, обструкції й т. п. Можна сказати, що навіть ціла суспільність була довго роздвоєна у своїх думках щодо військового примусу в мирний час. І не диво, бо американці такий народ, який війну не навидить, а з війською і це все, що її нагадує, а примусова бранка і зброння нагадують війну. До того є ще страх перед військовою диктатурою, а з нею і страх перед тоталітарними лихами, які диктатури з собою приносять. Це й причина, чому такі люди як Нормен Томас є безкомпромісовими противниками військової, примусової бранки в мирному часі, вважаючи бранку «найбільшим позитивним ударом в американські цивільні свободи». Томас боїться «мілітаризації» країни, щоб вона через мілітаризацію не стала тоталітарною державою, так, як це сталося з багатьма державами в Європі. Такий страх є у багатьох американців, тому ледви чи був би перейшов в конгресі ще цієї сесії законопроект про Поборову Службу, коли б не були надійшли тривожні вісті з Берліна, де приходять до щораз гостріших конфліктів між Мілітарними Управами Злучених Держав, Великої Британії та Франції та Советською Мілітарною Управою, яка хоче захопити в свої виключні руки цілу владу над Берліном. Правда, це лише один інцидент, але дуже важкий, бо тут іде не тільки про Берлін, але про намагання Кремля захопити цілу Німеччину.

Немає найменшого сумніву, що американський народ ніколи не був би дав згоди на небувалі в мирних часах грошеві видатки на зброння країни, ні не погодився б з примусовою військовою бранкою, коли б не добував справжньої небезпеки. Цєю небезпекю є нині Росія, с нею агресія Кремля, с нею московський імперіалізм, продовжуваний червоними царями.

Злучені Держави будуть цілком певно далі виминати усякого воєнного конфлікту з Росією, але водночас будуть уже готові відперти силу сялою. Це є властива причина примусової бранки в часі, коли нема війни.

Олексій Андриєнко.

ПРОВОКАЦІЯ КРЕМЛЯ В УКРАЇНІ

(Авторські права застережені).

12)

Такими шляхами, за яких його політруком став лейтенант Петро Рибаченко. За осередок свого перебування загін вибрав згадану вже мальовничу Соловйову дачу. Там у яру побудували п'ять добре замаскованих бункерів. У двох тримали награбовану у місцевого населення живність: биті корови, свині, борошно, цукор, у трьох — жили самі партизани.

Матеріально підтримував Калашника з його загonom тільки один староста села Шабельного, розташованого на узліссі і зв'язаного близькими стосунками з Соловйовою дачею. Ця підтримка полягала в тому, що часом староста передавав загоні то соли, то са-

могону, то ще чогось. Пізніше німці, може якраз за ці зв'язки села Шабельного з партизанами, налетіли і знищили село дощенту, спаливши будівлі і перестрілявши доноги населення — від дітей до немінних дідів.

Мав іще загін Калашника зв'язки з селом Білками, де в колишньому совхозі безпестранку варили для партизанів самогон, привозячи його до «штабу» загону — на Соловйову дачу, по двадцять літрів щоденно.

Для ще глибшої характеристики «ідейності» того повстанського руху та тих, хто його підтримував, можна навести один такий дрібенький факт:

Якось лейтенант Рибаченко, ідучи лісом із групою партизанів, зустрів старосту села Шабельного. Не знавши його з лиця, запитав:

— Папашо, кому служиш?

— Удень німцям, а вночі — партизанам, — не вагаючись,

відповів запитаний.

— Правильно робиш, старий, — задоволено сказав Рибаченко, і пропустив старосту повз свій загін.

І в відповіді старости була чиста правда. В цьому й полягала вся глибочина ідейності Калашниківського партизанського руху.

Було в Калашниківському загоні одно популярне тактичне гасло, якого всі ретельно додержувалися:

— «Зробивши діло, тікай на всі боки, а збирайся — в одному місці».

Коли у Калашника набралось вже досить багато людей, треба було починати якісь акції, бо нудно сидіти в дрімучих лісах без діла. А самі вночіні наскоки на села по пролукти та худобу для прокарчування людського складу загону, ясна річ, не могли задовольнити невсипучої енергії ані самого Калашника, ані його хлопців.

І першою такою акцією бу-

ла засідка на новопризначеного крайсландіврота, що мав їхати автоом поблизу, що тоді не знищеного, села Шабельного.

Коли німецька автомашина наблизилась до узлісся, її обстріляли калашниківці із засідки, але що це була перша така акція, обстріляли так неспівмірно й недотечно, що дали змогу крайсландівроті, разом із шофером, утікти і зникнути в густих лісах. В покинутому ними авті Калашник знайшов шинелю німецького офіцера з погонами й позументами. Калашник одягнув свого політрука Петра Рибаченка в цю шинелю, сам сів за шофера й урочисто проїхався по Шабельному, на очах багатьох сотень пар людських цікавих очей. Цього було досить, щоб слава про героїзм Калашника, якого на власні очі люди бачили в німецькому авті, покотилася широкими хвилями по селах Дашівського, Ситківського і Погребичанського районів;

— Калашник накладає з німцями... Знає дванадцять іноземних мов... Борється проти комунізму... Маскується перед німцями вдень, а ночами винищує їх, як блощичи... Він — за бідних... Де що не відбере, роздає незаможному людові...

Треба сказати, що вже тоді нерви народної уваги були натягнуті, як найтугіше накручені струни — до того спричинився безнастанний двобійний терор. Вночі на села наїтали «партизани», грабували, нищили, мстилися за нібито сприяння німцям, удень ті самі села відвідували каральні німецькі загони — нищили, грабували й пљондрували — за нібито сприяння й допомоги партизанам.

(Даліше буде).

ЯЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЗЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛО ПОВІНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКО ОПЛАТУ, ТО ОБЗЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНОМУ СОЮЗІ

Маківка

Машинують Стрілці Січові на кривавий тан,
Визволять братів-українців
з московських кайдан...

Цього року знов Український Народ не відбуде на Зелених скелях свого паломництва на гору Маківку у Бескидських Карпатах, яку відбудував щорічно, щоби схилити голови в поборній задумі й молитві за душі впадших на цій горі у бою з москалями. — Українських Січових Стрілців.

Може однак у 33-ті рокивини тієї битви з'являється на Маківці, біля стрілецької могили духові сини УСС-ів, — нове українське лицарство, білці УПА, — і саме вони віддають владу на полі слави належну шану від себе й від цілого Українського Народу.

А ми, які на скитальщині можемо тільки думками літнути у Рідний Край і з віддалі тисяч кілометрів тривожно надслухувати, як бється умучене серце Українського Народу в Рідному Краю, — у дні тих роковин будемо Духом одні, зразком народної солідарності та громадської дисципліни. Хай у дні тих роковин думки наші зедяться з думками наших Сестер і Братів, що залишилися в краю і нині, під московським чоботом, святкують мовчки, дотайки, у глибині своїх сердець оті роковини бою УСС з московськими ордами на горі Маківка.

Бій цей, що відбувся у днях 29. IV. — 2. V. 1915 р. був чимом великого значіння: від часу битви під Полтавою, — першою великою битвою українського війська з москалями. У бою тим нове українське військо відкрилося невмирущою славою, доказуючи, що не цифра, не маса, але Дух та Ідея рішає про перемогу в бою.

Як воно відбулося?

З перспективи часу, особливо, коли ми були недовго свідками тотальної війни, нам видаються оті часи 1915 року під оглядом військової техніки доволі примітивними. Бо саме тоді, на початку 1-шої світової війни австрійці вивчали від москалів штуки окопуватися, що їм москалі засвоїли собі у війні з японцями. А УСС шойно на Маківці дістали польовий телефон, там побачили вони вперше дротяні засіки та познайомилися з модерною зброєю москалів: ручними гранатами. УСС не мали в той час власної артилерії, а шойно у 1916 р. дістали свій власний відділ скорострілів та мінометчиків. Зайки УСС змирялися на Маківці зі своєю зброєю з московською, — за ними був уже цілий ряд боїв та славних перемог над москалями під час карпатського походу.

Сформований із добровольців у серпні 1914 р. Легіон У. С. С., зорганізований й поменшений австрійською владою до 2,500 стрільців, перекрав у вересні 1914 р. на Закарпаття до Горонди і Страбичева до вишколу. Не без глибокого сліду лишалась на душах закарпатських українців оця перша стріча з УСС-ми. Вже 23 літ пізніше хвтають закарпатці за зброю в обороні невеликої української держави, Закарпатської України. УСС-и беруть вже в жовтні 1914 р. славу у часті в офензиві на Срий, зводять бої за карпатські верхи: Ключ, Заларський, Комарницьке, Кобилю, за ужоцький перехід і тощо. Австрійський корпус Гофмана, що до нього належав Легіон УСС, став від Н. В. 1915 р. складовою частиною німецької південної армії під командою генерала Ліцаінгена.

У цю пору загальне положення на фронті в Галичині було для австрійців неособливе. Московські війська, здобувши Львів, оточили Перемишль й

машинували на Краків — створивши різноманітні у Карпатах сильні виладої становили з метою продертися на угорську низину.

Корпус Гофмана, а у ньому УСС довший час видержували нагальні московські наступи у районі на північ і північний захід від Славська, але з гір рушив на доли шойно після пролому російського фронту під Горинцями.

З кінцем березня 1915 р. наїшлися оба боеві курні У. С. С. у сусідстві біля себе оподілих гори Маківки. Курні 1-ший перейшов до Головецького у долині гірського потоку між горами Маківкою а Плішкою. Його завданням було боронити долину між тими обома горами. 2-гий Курні перейшов до Грабівця Скільського, що лежить у глибокому яру між горами Києвою і Пакивою, — й 1-ший курні складався з 12 старшин, 383 стрільців, а 2-гий курні із 11 старшин і 355 стрільців. До них приділено теж і рештки сотні с. п. сотника Кліма Гутковського.

Командантами сотень у 1-му курні були Роман Дутинський, Осип Букшований, Роман Сушко і Зенон Носковський, — а у 2-му курні Осип Будзиновський, Андрій Мельник, Омельян Левчицький і Дмитро Вітовський.

Гора Маківка, висотою около 1,000 м. мала три верхи. Півсередній верх та північно-західний занимало австрійське військо, — а східний верх, москалі, які на сусідній горі Києві мали свою артилерію. Австрійські становили були найсильніші від сходу, а найслабші від північного заходу.

На кілька днів перед битвою на Маківці австрійське командування довідалося про те, що москалі готують наступ на австрійські становилища на Маківці. Поки австрійці приготувалися для відбиття ворога — московські війська нічого з 28. на 29. квітня 1915 р. ударили на праве крило, — але лише сподвижно, бо властивий удар пішов на ліве крило, де москалям удалося зайняти північно-західне узбіччя і верх гори Маківки.

На рятунок своїх становилищ, австр. командування кидає У. С. С.-ів. 1-ший курні машинує на ліве крило з напрямів півн. західним, а з 2-го курня сотні Будзиновського, Мельника і одна чета сотні Ом. Левчицького займають становилища між східним верхом і середнім.

Було це дня 29. квітня між год. 4—6 вранці, коли УСС-и 2-го курня стали гірськими зборами підходити на свої становилища. Світало. Робився день. — Хоч кругом видно було перші весняні проблески — дерева пускали пучки, — цвіли перші квіти, — та все-таки північні збіччя Карпат були ще під снігом, що топився і всіми гірськими ярами спливав у бурхливий карпатський потік. На стрілецьких молодих лицах видно було скупчення, повагу, як все, перед боем. Між стрільцями було чимало гудуців уроженців гір, — бачилося нерідко у рядах біля себе братів. А навіть жінку-стрілчинню хорунжу Олену Степанівну, що проводила четою.

Із московських становилищ посилався на УСС град куль. Стрілці кинулися на землю і підсунулися в напрямі до ворога. Згодом УСС вистріляли усі свої набой. Користаючи з того, московські відділи стали оточувати сотню Будзиновського. У критичному моменті напали їм і поміч від чет Сушка, Свідерського і Яримовича. УСС кидаються пробоем на ворога. Їх не стримує ні во-

рожий крісовий вогонь, ні ручні гранати. Багнетами на своїх крісах УСС промочують собі шлях до ворога. Москалі в утчі.

Також і 1. курні перемагає ворога, — викидає його із півн. західного збіччя гори Маківки, де москалі залишають около 200 убитих і ранених і декілька скорострілів. В утчі, чимало москалів топиться у бурхливих водах потоку Головецького.

Зі стрільців упали на полі слави Михайло Мицканюк, Василь Ілчук, Мих. Білачук, Дм. Савчук, Федь Ткачук, Василь Палійчук, — ранених було коло 20.

Другого дня, себто 30. IV., москалі, після артилерійської підготовки рушили знову на праве крило обсади Маківки. УСС відпирало московський удар та відповідаючи протиударом захоплюють 173 полонених і кілька скорострілів. Найзавзятіший бій за Маківку розігрався дня 1. V. 1915. Москалі заатакували праве крило становилищ. Самого верха боронили ополченці перемішані четами УСС з сотень Будзиновського і Мельника.

Москалі пробували тихцем захопити стрілецькі окопи, але УСС їх відкинули з великими втратами для ворога. Тоді, біля 7-мої год. ранку, москалі стали обстрілювати з кільканадцяти батарей верх Маківки. Валилися столітні смереки, стогнали ранені Карпати. Із долу стала посуватися у верх сіра, московська маса. Ціде узбіччя гори життя вкрили папахи й шинелі. Москалі йшли поволи, без стрілу, якби з резигнацією і східним фаталізмом — на смерть.

Цей живий, людський таран перейшов через дротяні засіки. Тоді з московських рядів посипалися у стрілецькі окопи ручні гранати. Розлягся голос москалів: Урраа! Але одна із чет сотні Будзиновського рванула на верх і звідти стримувала якийсь час наступаючу ворожу масу. Стріли УСС не хвиляли цілі. Однак ворог вже йшов лівим, небезпечним крилом і треба було, щоб не попасти в полон, — уступити. Московська маса, захопивши верх Маківки й частину хребта гори. У московський полон попало кілька австрійських сотень і частина сотні Будзиновського та Мельника. Ситуація стала грізною. Московський прорив ширшав виповнюючись новими лавами москалів. У цю хвилину, на полі бою появилися 1-ший курні УСС і дві сотні малярських новобранців. Мадяри і рештки обох сотень 2-го курня УСС рушили на верх Маківки, а сотні 1-го курня пішли атакою ліворуч. Загнали австр. мерзери 30 км. Застогнала земля, тисячними гомоном обізналися Карпати. Ворог держався на позиціях завзято — розбиваючи малярських рек-

рутів, які розбрили по лісі. Тоді УСС пішли вперед. Два рази вони заломлювалися в ворожому вогні, але за третім разом, вони вдираються у московські становилища, де розбивають два московські полки, густо часто застелюючи поле бою московськими трупами.

Битву за Маківку виграли УСС.

Це була слава перемога стрілецької зброї. Впало в цьому бою около 30 наших хлопців й коло 50 було ранених. Згинули геройською смертю браття Олексі і Юра Григорчуки, Михайло Дячук, Борис Ткачук, Танас Дупрейчук, Кость Попенюк, Дмитро Формусь, Федь Капін, Іван Лаврук і другі. — У битві відзначилися старшини Артимович, Мельник, Каратницький, Кучабський, Яримович, Степанівна, Яремкевич, Гнатевич, Коберський, — стрільці: Радович, Петрів, браття Зівинюки і інші.

Даремне наступного дня кидало московське командування нові свої частини на Маківку. УСС Маківки не віддали.

Перемога УСС на Маківці показала, що може доклати обєднана ідея визволення свого народу, — горстка людей.

Дня 2-го травня 1915 р. командуючий австрійський генерал у наказі до УСС-ів сказав: „Українці Повні гордошіть мо- жете дивитися на ваші найновіше героїські вчинки. Ви є вибраним відділом!“

Минуло кілька десятків літ. Братня стрілецька могила на Маківці стала тим джерелом, з якого Український Народ відбудувавши до неї щорічно паломництво, черпав невмирущу, вічну силу Духа.

З Легіону УСС залишилося сьогодні при житті яких дві сотні людей. Вони на еміграції, розкинані тут і там. Час поспішав їх голови, — оті їх втомлені десятиліття життя повного труду і посвяти для України. Вони скромні, дисципліновані як все, обєднані одним стрілецьким духом, — так як тоді, коли боролися у рядах Легіону УСС, чи відтак у відділах Української Армії.

Ростуть нові покоління. Може вони будуть щасливіші за батьків. Може вони здобудуть назавжди Українську Державу, що ми мали її в рр. 1917-1920. Тому стрілецькі очі глядять з гордістю на хоробре лицарство наших останніх часів — на У. П. А.

Річниця Маківки кличе нас усіх українців до обєднання й здобуття Української Держави. Цього вимагають від нас теж і душі Лицарів поляглих перед 33 роками на горі Маківці.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГАРТФОРД, КОНН.

Бенкет на привітання імігрантів і допомога скитальцям.

У неділю, 6. червня 6. р. влаштував місцевий Український Горожанський Клуб у власній домівок бенкет на привітання новоприбулих імігрантів, яких в останньому часі біля 30 душ поселилися, в нашій громаді. Дві гарно прибрані залі Клубу при застелених столах наповнили члени й гості. Серед дружнього й веселого настрою, при взаємній виміні думок, щирого сміху, співу народних пісень та патріотичних річевих промов забавлялося товариство до пізнього вечора. Не осталися без належної уваги й діти, яких приміщено в третій кімнаті.

Бенкет відкрив М. Горнат, який вміло весь час виконував обов'язки товмистра. З черги голова Клубу, Степан Горнат, привітав усіх членів і нових імігрантів, визнаючи їх стати спільно до народної праці.

В імені нових імігрантів відповідав В. Кебуз, дякуючи за гарне прийняття та за щире, братерське відношення і першу поміч, яку зазнали новоприбувші від української громади. Переповів історію наших давніх політичних еміграцій та причини і стан сучасної, вказав, яку корисну працю і поміч для добра і визволення поневоленого народу може принести свідомі й активні іміграція.

Від зорганізованої американсько-української молоді промовляв її провідник О. Ярошевич — про культуру українського народу, любов і працю для батьківщини. Від новоприбулої молоді, панна Ірина Гомотюк дякувала за привітання і за велику допомогу американських братів для рідного краю перед війною, а в теперішній час для скитальців на чужині.

Он. Курко висловив радість щодо народної праці стають нові сили, які будуть продовжувати зачатку працю старого покоління. Гарячими словами взивав до активної допомоги українським скитальцям, а від себе обіцяв дати працю і приміщення для кількох осіб.

П. Дерлиця і інж. В. Глова говорили за дійсне поєднання та заохоту до посиленої праці в наших організаціях.

На кішневий запис п. Кебуза проведено збірку на фонд допомоги скитальцям, яку колектували: Ірина Гомотюк і О. Ярошевич. Вислід збірки: 69.50 дол. вислано до ЗУАД. Комітету! Відспіванням національних гимнів закінчено бенкет.

Бенкет пройшов під повним моральним і матеріальним успіхом. Виявилось, що так ба-

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

2. липня 1908 р.

ПРОЕКТИ НА Х КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ НА 7. ЛИПНЯ У ФІЛАДЕЛФІ.

Братство Пресв. Богородиці, від. 123 у Скрантоні ухвалило такі проекти: 1. щоб перемістити Союз на Запороже, а братства чи відділи на курені; 2. щоб змінити назву „Литл Рошійн“ на „Юкрєйнієн“; 3. щоб орган Союзу, газета „Свобода“, перейшла на власність Союзу, а не була в руках приватних осіб, котрі не раз дописі конфіскують, та щоб „Свобода“ виходила двічі на тиждень; 4. щоб запросити еп. С. С. Ортинського на конвенцію і на покровителя Союзу.

СПИС ВІДДІЛІВ НА КОНВЕНЦІЮ У ФІЛАДЕЛФІ.

Екзекутива У. Н. Союзу, за підписами К. Кирчова як президента і Т. Лабовського як секретря, подає вказ відділів, які висилають делегатів на Х конвенцію у Філаделфії. Коло кожного відділу є імя делегата і число голосів, яке він представляє в імені відділу. Делегатів є 178 з 199 голосами. Замітне при тому, що з списку відділів нахотяться два відділи (з Чатарой і Поваттан) з стейту Вест Вирджинія і два з Альберти в Канаді, а це з Вегривил і Едмонтону. Канадські відділи делегатів не вибрани, хоч уряд оголосив, що кошти делегатів будуть покриті з каси Союзу, а не відділу.

ПОВЕДІНКА З УКРАЇНСЬКИМИ ПОСЕЛЕНЦЯМИ В КАНАДІ.

Орест Жеребко пише ширший допис з Канади, в якому підносить закид, що теперішній ліберальний уряд утримує поліцаїв і лісничих, які страшать українських поселенців, що їх викинуть із землі, яку вони дістали перед кількома роками й обробили. Один такий випадок, що трапився в окрузі Дофін, у провінції Манітобі, докладає автор афідевитом, що його підписав фермер Іван Склепкович. Погрози відносилася до нього самого і до 9 інших фермерів сусідів. Кінна поліція приїхала до поселенців і грозила їм викиненням. Описав у сусідів почали горіти будинки. В цю справу вмишлялися сусідні газети, оприлюднили ці факти і вислали зажадання до парламентарних послів, які обіцяли цю справу зайнятися. Автор дописі каже, що це роблять службовики на доручення лібералів, які хочуть приневолити населення голосувати на їх кандидатів.

гато лежить на серці людям і як стара так і нова іміграція, має взаємно собі багато до висказання для кращого зрозуміння і пізнання себе. Признання і подяка належать Українському Клубові, що зорганізував цей бенкет для взаємного пізнання себе й наміщення планів праці на найближчу будучність. Учасники бенкету, не тільки, що провели час серед милого настрою, але також підбадьорені на дусі, скріплені вірою у власні сили, постановили в душі працювати у своїх установах для добра громади й народу.

Слід при тому згадати, що в останньому часі по приїзді нових сил, зорганізовано при Клубі Аматорський Гурток, який веде підготовку до театральної вистави під керівництвом фахового режисера Ст. Гарасимова. Рівнож ведуться курси національних танців під проводом М. Медин-

ського, а востаннє намічено організацію хору під проводом Е. Гомотюка; що у великій мірі скріпить і оживить діяльність нашої громади.

В місяці квітні відбувся в Гартфорді концерт в честь Т. Шевченка, в травні Свято Матері при гр.-катол. парохії, при активній допомозі теж нових імігрантів.

Жертви з переделеної збірки на бенкеті: по \$5: О. Курко, Кат. Курко, С. Янішевська, Б. Ковальський, Грот, М. Федішин; В. Кебуз \$3; по \$2: С. Горнат, М. Кирлі, А. Стефанів, О. Ярошевич, інж. Глова, Гричук, В. Солецький, Березій, І. Гнатюк; по \$1: М. Горнат, І. Гомотюк, Дерлиця, Мединський, Фіярчук, Янушевський, Ясінчук, Е. Гомотюк, М. Мельникова, Дзялик, О. Кучер, О. Кармазин, Скоробогатий, Сиництво, Охрим, Дерик, Грегус, Пубійо; дрібними 50 ц. — Разом \$69.50.

Учасник.

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

повідомляє українське громадянство, що

Другий Річний Зізд О.О.Ч.С.У.

— відбудеться —

В СУБОТУ І НЕДІЛЮ, 4. І 5. ВЕРЕСНЯ 1948 Р. (LABOR DAY)

В САЛЯХ ГОТЕЛЮ BREVOORT В НЬЮ ЙОРКУ.

В суботу, 4. вересня відбудеться для делегатів і гостей БЕНКЕТ отриманий з КОНЦЕРТОМ.

Після бенкету ТАНЦІ при добрій оркестрі. Програма Зізду та інші потрібні інформації будуть оголошені своєчасно в пресі.

Парохії, Організації та Товариства прохаємо здержати на той час від уряджування своїх імпрез.

Зіздовий Комітет.

УВАГА! НЬЮ ЙОРК, Н. Я. УВАГА! СТАРАНИМ 10-го ВІДДІЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ головний секретар і редактор журналу „Самостійна Україна“, Володимир Шимердак, дасть

ВІДЧИТ

на тему: ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ У ВІЙНІ ВІД 1938—1948.

В СУБОТУ, 3. ЛИПНЯ (JULY 3, 1948)

120 ІСТ 7-ма УЛІЦЯ, В ГОДИНІ 7. ВВЕЧІР.

Редактор Володимир Шимердак, це бувший повстанець в боротьбі за волю України. Просимо всіх, що інтересуються, прийти на цей відчит.

Управа 10-го Відділу.

СИМВОЛ УСПІХУ — ОСЕЛІ. Як відомо осел є „символом“ Демократичної партії, так, як „слово“ Республіканської. Цей осел, що його бачимо, є покищо в Шікаго, але незабаром прибуде до Філаделфії на конвенцію Демократичної партії. Подарував його демократи з Лас-Вегас, Невада.

Д-р мед. Осип Берест.

РЕНТГЕН

3 цикло: Від Гіппократа до ізоотопів.
(Шляхом великих здобутків в медицині).

Рентген кормового проводу.

Кормовий провід досліджуємо Рентгеном звичайно рано, якщо пацієнт впродовж 8 годин не приймав ніякої поживи і жодунок є порожній. Щоби стравовід, шлунок і кишки, можна було прослідити в Рентгені, пацієнт т. зв. контрастною речовиною, яка складається з 100—200 гр. білого порошку (звичайно соли барію) розпушеного в 1/4 літра літної води. Давніше приміювали до цієї цілі бізмут, залишено, задля його трійливих свистів. В цей спосіб бачимо під Рентгеном як течу тинь стравохід, шлунок, на якому просліджуємо його величину, положення, форму, та дванадцятипалочну кишку. З їх евентуальними хворобливими змінами. Веред шлунок (укус вентрікулі), що на нього хворіє так багато людей, представляється в Рентгені як випуклина стіни шлунок (ніша) різної величини. Рак (пістряк) викazuje перерву (дефект) в тяглій тині шлунок. Залежно від часу, який минув від часу прийняття контрастної речовини, обслідуюємо тонку кишку, грубу з її хробаковидним парістком (апендікс), вихідну кишку. Шлунок опорожнюється за барієм після 2 годин. Після 24 годин тонка кишка зовсім порожня. Після цього часу барієм нахилимо лише в грубих кишках. Особливим способом досліджування Рентгеном грубих кишків є леватива з барієм. В цей спосіб досліджуємо рака вихідної кишки. Звичайно після пересвітлення кормового проводу сідую фільмова знимка цієї його частини, а які знаходимо хворобові зміни.

Рентген жовчового міхура.

Жовчевий міхур досліджуємо тільки за допомогою рентгенівської знимки. (Холестіографія). Таку знимку робимо звичайно при допомозі контрастної речовини (Людотетрагност, білселектан), яку пацієнт приймає у вечір в виді пігулок чи розпушених в воді. Наступної днини рано робимо рентгенівську знимку жовчового міхура. Коротша метода впроваджувати ці средства до жили пацієнта. В цей спосіб можемо виказати при допомозі фотографії різні хворобливі зміни жовчового міхура, найчастіше каміння.

Рентген сечових органів.

Рентгенівську знимку сечового міхура робимо після виповнення його гумовою руркою (катетером) 20% рідиною бромом. (Цистогрфія). Викazuje вона каміння в міхурі, запалення туберкулозу, інородні тіла і т. д.

Нирки можемо фотографувати Рентгеном або при допомозі контрастних середників або без них (т. зв. пуста знимка). контрастної середники можемо впроваджувати до нирки (Уроселектан, Пераброділь, що є рідиною солей йоду). Ці речовини виділяються в нирках вже по 10 хвилинах і по цім часі можемо робити перші знимки нирок і сечоводів. Є це т. зв. дожилина пельографія. Другий спосіб т. зв. ретроградної пельографії технічно дуже складний і його може виконати лише лікар докладно з цюю методою ознакомлений. (Спеціаліст хворіб нирок — уролог). Для цієї цілі впроваджуємо через сечівник до сечового міхура металеву рурку звану цистоскопом. Вже саме впровадження цистоскопу вимагає великої вправи. Ще тяжче впровадити через цистоскоп тоненькі кавчукові рурки до сечовиків. Діється це під контролею зору лікаря, при

помочі оптичного приладу (призми, лямпи), вміщеного в цистоскопі. Якщо вже рурки (катетри) в сечоводах, впроваджуємо через них до нирок контрастної речовини, що є солями йоду, бромом, або торієм. Тепер сідую рентгенівську знимку нирок і сечоводів, на якій можна бачити різні хворобові зміни як: каміні нирок, сечоводів, запалення, туберкулозу, рака.

Рентген статевих (полових) органів відграє роль передовсім у жінок. Так звана гістросальпінгографія полягає на впровадженні за поміччю відповідного інструменту до матиці контрастної рідини (йодована олива) після чого сідую рентгенівську знимку. На такій фотографії бачимо матицю і яйцепроводи з евентуальними хворобливими змінами.

Рентген головного і спинного мозку.

Рентген мозку є одним з головних помічників засобів в ділянці хірургії мозкової системи, званої неврохірургією. Є це одна з новіших віток хірургії.

Енцефалографія полягає на впровадженні голки через потилицю між малим мозочком і довгастий мозок, через яку вдмухуємо до великої мозкової комори повітря. Сідую рентгенівську знимку мозку.

Вентрикулографія, це рентгенівська знимка бічних шлуночків (комір) мозку, після впровадження до них голкою повітря.

Артеріографія мозку, це рентгенівська фотографія мозку, після впровадження контрастної речовини (торотраст) до артерії на ший, яка має свої розгалуження в мозку.

При допомозі цих способів можемо виказати Рентгеном такі захворювання мозку, як рак, склероз судин мозку, водоглоуля і т. д. Має це велике значення для операцій на мозку. М'єліографія, це рентгенівська фотографія спинного мозку після впровадження до спинного каналу контрастної рідини, звичайно йодованої оливи.

Рентген кісткової системи. Непримінення Рентгена (фотографія) при зломанях кісток і звихненнях суглобів, було б нині блудом лікарської штуки. Блудом, який міг би мати для лікаря навіть прикріпні правні наслідки. Рентген викazuje також всілякі захворювання кісток суглобів, захворювання ямин чола і носа, захворювання середнього вуха. Кожний знає нині, чим є Рентген при лікуванні зубів. Останніми часами примінюється також Рентген в поліжництві для розпізнання вагітності, та для усталення положення плоду.

В цей спосіб пізнали ми способи розпізнання недуг за поміччю Рентгена (Рентгенодіягностика).

Лікування проміннями Рентгена.

Дугий великий обсяг приміювання проміннів Рентгена в медицині, на лікування Рентгеном (Рентгенотерапія). Полягає вже на насвітлюванні проміннями Рентгена або хворих місць (запалення шкіри, рани шкіри і поодиноких органів, недуги крові і лімфатичних залоз і т. д.) або цілого тіла. Особливе значіння має Рентген для лікування рака. Тут примінюємо часто насвітлювання проміннями Рентгена після операцій рака для нищення ракових клітин.

Пошкодження з проміннів Рентгена.

Проміні Рентгена можуть легко пошкоджувати людсь-

кий організм. Пошкодження ці можуть бути місцеві, або загальні. Місцеві пошкодження тіла (вереди на шкірі) виступають при частішому пересвітлюванні проміннями Рентгена надто вразливого організму. Загальне пошкодження перодовсім статевих залоз і крові виступає у лікарів і помішничого персоналу, зайнятого в рентгенівській роботі.

Заки винайдено способи охорони перед пошкодженням проміннями Рентгена (докладна ізоляція Рентгенівської лампи і каблів проводів, фарти і рукавиці з гуми і олова для лікарів) багато дослідників проміннів Рентгена заплатили свій запал для науки каліцтвом, а то і смертю. Є іронією судби, що ставиться пам'ятники і називається героями великих полководців, божків війни, які своєю славою здобули кровю і життям тисячів, а то й мільйонів людських одиниць, а цих, що життя своє поклали на полі науки для рятуння здоров'я і життя своїх ближніх, мало хто знає, мало хто згадає. На цьому місці згадаю хочу нашого великого лікаря, бл. п. проф. Маріяна Панчишина у Львові, в якого я бачив також руки ушкоджені Рентгеном. Хто знає наскільки й інші пошкодження Рентгеном причинилися до його передчасної смерті.

Історія відкриття проміннів Рентгена.

Є подібне до історії інших великих відкриттів у медицині. Від своїх примітивних початків, коли Рентгена приміювано лише для розпізнання зломань кісток і пізнання шпильок чи голок в тілі, розвинулася наука про Рентгена в окрему галузь медичних наук — Рентгенологію.

Відкриття Рентгену переходило також свою добу ентузіазму, коли здавалося, що обсервація хворого злишня справа.

Вистачить не дуже підставити під машину — Рентген і діагноза готова. Але з часом показалося, що різним недугам відповідають такі самі рентгенівські образи. Для рентгенівської діагнози потреба дуже часто, скажимо звичайно, цілості всіх клінічних дослідів. Позатим Рентген не завжди в силі виказати дрібні або початкові, хворобові зміни. Наведу такий зняний мені з практики приклад: Тринадцятилітній хлопець захворів нагло висодою гарячкою. З причини болів кости нище коліна, виконано рентгенівську фотографію, яка не виказала ніяких хворобових змін. Тому, що стан хлопця не кращав, покликано одного відомого хірурга. Він діткнув хоре місце і розпізнав запалення кости. Коли йому подано рентгенівську знимку кости, на якій не було ніяких змін, він велів зробити другу знимку. Друга знимка виказала дійсно запалення кости. Приклад цей — наглядно показує, що навіть найкраща машина не є в силі заступити людської думки. Коли поставити питання, чи давніші лікарі без знання

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохайтеся на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте. За листами чи дресами від скитальників прохайте звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці. Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полегдження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

14,958. Микитин Івана с. Олексі з с. Негівці (Калуш) від Микитини Магдалини д. Миколи.

14,959. П-ни Хомин, (що брала участь у з'їзді Укр. Молоді) Слободян Данила сотника від Хомин Андрія.

14,960. Синишин Петра і Павла з с. Липиня Велика (Старий Самбір) від Цибаши Василя.

14,961. Шмідельський Михайла і Андрія від Курилик Данила з с. Коропець (Бучач).

14,962. Кліментович Іван (нащ. Чех) з Виниці (України) від Дацьків Ольги зам. Стаух.

14,963. Якимиха Івана і Мачка з с. Старе Село (Любачів) від Якимиха Катерини.

14,964. Мороз Олексі і Пилипа стрийків з с. Завязаних Ляшок (Рудки) від Гриндик Олексі, батька Онуля Івана з с. Торського (Заліщики) від Онуля Стефана.

14,965. Мандзій Яцка, Теодора, Теклі і Марії, Мельник Анастасії з дому Мандзій, діти Ки-

Рентгена були гірші від нинішніх, мусимо відповісти, що вони хоча не знали проміннів Рентгена, але зате мали більший дар лікарської обсервації, якого не мають нинішні лікарі. Тому то не були вони гіршими лікарями від нинішніх. До того надто велика віра в машину і техніку веде до механізації і занепаду поступу людського духа.

Ісбрук, травень 1948.

ШИФКАРТИ

ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.

ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній пошті.

АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спровадження кривних і знайомих до Америки зі скитальцями та інших країв.

ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси. У всіх справах звертайтеся до звісного

НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА.

S. KOWBASNIUK

277 EAST 10th ST., Near Ave. A NEW YORK 3, N. Y.

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА

ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ

Продажа різних бизнесів, домів, фарм, та різного роду аскурацій.

WESSON & BARTKIV

Steamship Agency

AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD

ПЕТРО БАРТКІВ

REAL ESTATE & INSURANCE BROKER, NOTARY PUBLIC

309 East 14th Street, Tel.: ALgonquin 4-8254. New York 3, N. Y.

рила в с. Свободи Золотої (Бережани) від Рудик Теодозії.
14,966. Знайомих з Кам'янки Струмилової, Дерев'яни та Соколі від Фік Марії (адова по учителю).

14,967. Бараник Марії замуж. Дармохвал і Бараник Анни від Бараник Михайла з с. Яблонича Руська (Бережів).

14,968. Кривних, Лисків з Подюхова від Фік Галини замуж. Польових з Кам'янки Струмилової.

14,969. Рідних і знайомих в с. Киданці (Збараж) від Фік Надії зам. Вітрик.

14,970. Рідних і знайомих з с. П'лутів (Золочів) від Вітрик Андрія.

14,971. До таборових Управ в Європі: Від відділу розшуків при ЗУАДК. Просимо повідомити по таборах, що Глиняську Анну шукає тітка з Америки Суходольська з дому Глинянська.

14,972. Вовк Григорія з с. Угерці, Лисняк Катерини з с. Рудика (Лісько) від Вовк Анто-на.

14,973. Сеньковський Миколи батька, Гисарський Гриня вулика від Сеньковський Йосифа.

Голоситись на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ВІСНА НА 50-ТИСЯЧНИЙ ФОНД УКК.

Дальші віска на фонди, потрібні на продовження політичної акції Українського Конгресового Комітету, відбудуться в таких громадах: Нортгемптон, Па. Неділя, 4. липня, зараз по Службі Божій в галі української католич. церкви. Реферуватиме д-р Лонгін Цегельський.

Питсбург, Па. (Савт Сайд). Неділя, 4. липня, година 5. пополуноді, в галі української католич. церкви. Буде реферувати ред. Богдан Катамай.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

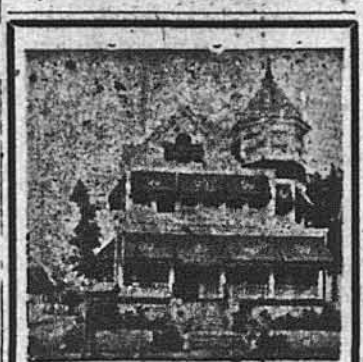
ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Христителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що літні збори відбудуться 4. липня зараз по Сл. Божій, у галі церковній. Просимо членів прийти на означений час, бо є важні справи до полегдження. — Й. Кравчук.

ТУРЕЧЧИНА БАЖАЄ ФОРМАЛЬНОГО СОЮЗУ З АМЕРИКОЮ.

Анкара, Туреччина, 1. липня. — Турецький міністер закордонних справ Садак заявив вчора під час одного інтерв'ю, що Туреччина бажала б з'ясувати свої теперішні дружні стосунки з Америкою формальним союзом. „Сьогодні ми є більше, ніж союзниками Злучених Держав" — говорив міністер, заявляючи, що його країна бажала б це за-

кріпити ще формальним договором. При цій нагоді він висловив мирні цілі та приязні стосунки Туреччини до інших країн, головню до Греції та до західно-європейських держав, об'єднаних оборонним договором в Брюссель.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУЮ на скитальщині синів своєї сестри Анни **ВАСИЛЯ І ІВАНА АРТИМ**, котрі походять зі села Дрогобич, пов. Бобрка. Хто про них знає, або вони самі, прошу зголоситись на адресу: PAUL KOWALCZUK, 124 E. 4th St., New York, N. Y. U. S. of America.

РЕАЛЬНОСТІ

ДЕШЕВО ПРОДАЄМО УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ, ШАПКИ, НОТИ ТА ЗВЧАЙНІ ОДЯГИ, нові і дещо проношені, величини 40—42, та інші речі.
N. CARLASH
381 S. P. West cor. 98 St., Apt. 5N, N. Y. C. — Tel. Ac. 2-3128.

Мирош

Робітня

АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА

Декоратор

ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ.

Малює церкви, образи і

сценерії театральні.

Будує

ІКОНОСТАСИ І ВІТРАПІ

Myrosh

3737 — 87th STREET

JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.

Telephone: Illinois 8-8904

UKRAINIANS

NEWARK — ELIZABETH

AND VICINITY

FOR THE BEST COAL

CALL

Anthony Shumeyko

Shumeyko Fuel Co.

1972 OSTWOOD TER.

UNION, N. J.

Tel.: UNionville 2-8036; 2-5244

DELIVERY BY CHUTE OR BAG

BOLEHIT

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі коліна, болі в ногах, набряклі коліна чи істотні і рвані ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операцій. Лікуємо вгрудку лютю і мотилів.

Офісові години: в понед. і четвер. від 1. до 8. веч.; вівторки і п'ят. від 1. до 6. веч.; в серед. від 1. до 5. веч.; в суб. від 1. до 3. пополу. В нед. і свята нема уряд. годин.

Dr. L. A. BEHLA

320 W. 86 St., New York City

Близько Бродвею.

ENdwell 2-9178

СПЕЦІАЛІСТ В БОЛЮ НИГ.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо з вашого забезпечення.

Ми уладуємо прекрасні ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієнт:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український погребовий зарядник в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

UKRAINSKYI POGREBNIK

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Bigelow 3-8762

225 WEST JERSEY STREET

ELIZABETH, N. J.

Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

UKRAINSKYI POGREBNIK

зарядує погребам по ціні так низькій як

ОБСЛУГА НАКІВША.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

UKRAINSKYI POGREBNIK

Занимається похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОЖОЛІЦЬ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel:

707 PROSPECT AVENUE

(Cor. E. 155 St.)

Bronx, N. Y.

Tel.: MElrose 5-6577

З тривогою прислухувався Крис, як його два цінні горилі втікали щораз даліше посеред хащів.

Одначе Тарзан склав плян. Висадивши Тіну на свої плечі, він виліз на гіляку. „Ходіть за нами” — порадив він іншим.

Опісля горішніх галузям він гнав уперед так швидко, як досі не міг уявити собі навіть найзручніший цирковий актор. Інші йшли за ним поволі, а

Тарзан зіскочив саме перед носом Кунгу й Кілі.

Кунгу думав, що Кіля в небезпеці, й тому він замірився до нападу.